

Innlegg fra Eivor Berg

Kort om min bakgrunn: Jeg er 24 år, studerer psykologi, er døv og har en kronisk sykdom.

Jeg ser fortsatt på meg selv som student, til tross for at jeg har vært i permisjon det siste året.

Det er sykdommen min har presset meg ut i permisjon, så mine erfaringer skriver seg først og fremst fra det å være hørselshemmet student.

Som funksjonshemmet og kronisk syk i Norge synes jeg at jeg er griseheldig. Alle, også funksjonshemmede, kan ta høyere utdanning! Og vi oppfordres til det. Det er ganske fantastisk!

Og det er mye som fungerer. Veldig mye. Jeg har likevel her valgt å fokusere på det jeg synes at kanskje ikke fungerer slik det bør.

MISFORHOLD

Noe av det jeg synes er mest problematisk med å studere, er et stadig misforhold mellom det man blir forespeilet og lovet, og den virkeligheten man faktisk møter.

Det er en psykisk belastning og et stressmoment som jeg gjerne skulle vært foruten. - For å illustrere, har jeg tatt utgangspunkt i hva universitetet på sine nye nettsider lister opp at de kan tilby hørselshemmede studenter. De har en liste på 8 punkter:

1) Individuell veiledning for førstesemesterstudenter

Med en gang jeg fikk innviglet studie plass, tok jeg kontakt for å få et møte med rådgiver. Rådgiveren for hørselshemmede, hun hadde ferie frem til en uke etter at mine forelesninger hadde begynt for fullt. Ikke fikk jeg noe særlig ut av denne veiledningen heller. Jeg opplever - logisk nok - ofte at det er jeg selv som er ekspert på mine utfordringer, men det er skuffende når man opplever at faginstanser ikke kan tilby deg noen ting.

2) Utlån av hjelpemidler

Da jeg fikk dette møtet med rådgiver, var beskjeden jeg fikk at hørselshjelpemidler, nei det hadde de ikke. Det måtte jeg søke hjelpemiddelsentralen om. Noe det ville vært veldig greit å få vite i god tid *før* studiene startet, ikke en uke etter.

3) Informasjon til forelesere og veiledere om nedsatt hørsel hvis ønskelig

Det har jeg aldri fått tilbud om. Jeg har hele tiden selv informert forelesere.

4) Teknologisk støtte

For hørselshemmede er det mest naturlig at dette ville bety teleslynge. Det er knapt ett auditorium på universitetet der dette er installert. Psykologisk institutt, hvor jeg holder til, ble bygget i 2004. Selv ikke i det største auditoriet der er teleslynge installert.

5) Reservasjon av best mulig plass i forelesningssal

Aldri fått tilbud om. Har heldigvis aldri hatt behov for det heller, det er få som ønsker å sitte på første rad.

6) Reservasjon av lesesalsplass

Reservert lesesalsplass har jeg fått, men først etter å ha etterlyst det, etter at jeg snakket med andre studenter som hadde dette.

7) Hjelp til å skaffe et rom for avslapping

Rommet jeg har lesesalsplass i har avslapningsmuligheter, men dette fikk jeg altså ikke tilbud om eller tilgang til før jeg fikk lesesalsplass.

8) Tilrettelegging ved eksamen

Tilrettelegging ved eksamen har aldri vært noe problem å få innviglet, men det er tunggrodd byråkrati at man må søke for hvert eneste fag, hvert eneste semester. Funksjonshemningen min er konstant, og tilretteleggingsbehovene er konstante. Dessuten burde det å få ha med tolk på eksamen være en automatisk innviglet rettighet, og ikke noe som må søkes om.

Jeg lærte fort at var det noe jeg hadde behov for, måtte jeg ordne opp i det selv. Det går med mye tid og energi til dette.

I tillegg må jeg, som tolkebruker, koordinere timeplan og alle små og store endringer med tolketjenesten.

Alt dette tar tid og krefter som kunne vært brukt til å studere.

Man blir ofte møtt med store og fine ord, om at man ikke skal behøve å tenke på tilrettelegging selv, men i praksis viser det seg at det ikke fungerer. Ett eller annet sted i systemet stopper kommunikasjonen.

Mitt inntrykk er at det slett ikke er snakk om holdninger eller motvilje fra systemet sin side, men at det mangler et velsmurt maskineri.

- Etter at jeg ble syk, og hadde vært satt ut av spill en stund, så gjorde jeg et forsøk på å komme tilbake og skrive bacheloroppgave. Fakultetet og instituttet var veldig velvillig innstilt på å hjelpe meg gjennom dette. Det å følge gruppeseminarer var ikke en mulighet for meg, så i stedet skulle jeg få ekstra individuelle veiledningstimer.

Det var bare synd at ingen fortalte dette til veilederen! Han hadde jo ikke ryddet mer plass i timeplanen sin, og hadde således ingen mulighet til å gi meg ekstra veiledning.

Selvfølgelig er det slik at hver funksjonshemmet selv vet best hvilke behov han eller hun har. Så det er kjempeviktig å selv ha en aktiv rolle til sin egen tilrettelegging og hverdag. Jeg mener ikke å si at målet skal være at vi blir passive mottakere. Men det at det hele tiden loves for mye, at man får informasjon om ting som viser seg å ikke stemme, er utmattende.

Det er så mye tid og energi som går med til å være et unødvendig mellomledd for ulike tiltak som skal samkjøres. Og det blir en unødvendig psykisk belastning når man ikke kan stole på at det man er blitt lovet blir fulgt opp.

HOLDNINGER

I tillegg til organisering av den rent praktiske tilretteleggingen, er store deler av studiehverdagen avhengig av holdningene jeg møter hos de enkelte forelesere. De aller, aller fleste er hyggelige, imøtekommende mennesker, men det er gjerne de mindre hyggelige opplevelsene man husker.

- Blant annet var det en gang en kvinnelig foreleser som hadde på seg et stort halssmykke. Så kommer jeg med min lille mikrofon som jeg er avhengig av for å høre hva som blir sagt. Den hang akkurat i samme høyde som smykket hennes, og førte til at det i mine ører var noen som stod og slo med grytelokk.
Hennes reaksjon da jeg gikk ned og spurte om hun kunne ta av seg smykket var: «Neste uke må du skaffe en annen mikrofon. Jeg gidder ikke å kle av meg hver gang jeg skal undervise!»
- Andre forelesere sier kanskje ikke så mye rett ut, men jeg opplever stadig at jeg må bevise at jeg er noe. Jeg får av og til inntrykk av at foreleserne tror jeg er litt dum, og de reagerer med forbauselse når jeg avkrefter fordommene deres. For eksempel når vi har presentasjoner i plenum har jeg opplevd flere ganger at de reagerer med forundrede blikk og kommentarer som «Du har jo kontroll på stoffet!»
- Men blant de mest ufattelige opplevelsene er det jeg fikk høre gjennom en av tolkene mine. Foreleseren hadde foreslått privatundervisning i stedet for å følge den vanlige forelesningen. Hvorfor? Fordi han syntes det var så forstyrrende med tolk.

Jeg syns det er helt ufattelig at disse høyt utdannede menneskene, som burde være veldig oppegående, som underviser i psykologi og pedagogikk, at de ikke ser hvor lite inkluderende slikt er!

ØKONOMI

Som funksjonshemmet student går det mye innsats med for å forholde seg til både praktisk tilrettelegging, holdninger, og det å ta til seg og bearbeide ny lærdom. Så mye innsats, at man er utslitt hver kveld.

Så lenge jeg var frisk, klarte jeg meg. Jeg studerte fulltid, og totalt sett var studiene den fantastiske faglige og sosiale opplevelsen jeg hadde forestilt meg at det skulle være. Men deltidsjobb har aldri vært aktuelt for meg, det ville rett og slett ikke gått.

Jeg er derfor veldig glad for den nye studiefinansieringsordningen som nå er kommet på plass.

Siden jeg nå er blitt syk, har jeg ikke fått prøvd den ut selv ennå, men jeg var med på å kjempe den gjennom, og er overbevist om at dette er en god løsning for veldig mange funksjonshemmede studenter. Ikke bare fordi jeg mener NAV er feil sted å plassere oss, men også vel så mye fordi

- vi nå forholder oss til samme institusjon som alle andre studenter – som er lånekassen,
- at man møter mer eller mindre de samme vilkår som alle andre,
- og at så lenge du består eksamen er det ingen som overvåker deg eller legger seg borti *hva* du studerer!

Akkurat nå, som jeg har en sykdom å slåss mot i tillegg, har jeg måttet legge studiene på hylla. Det er fordi jeg ikke klarer å oppnå en tilrettelegging som fungerer for både sykdom og hørsel. Sykdommen min innebærer at jeg har begrenset energi og blir fort sliten. For meg er det derfor ikke gjennomførbart å begynne å studere igjen før jeg er frisk, eller i det minste mye bedre. Nettopp fordi min erfaring tilsier at tilrettelegging krever så mye planlegging og koordinering, vet jeg at det i nåværende tilstand ikke er krefter nok til å ordne alt dette – og langt mindre ha overskudd igjen til å skulle ta til meg ny lærdom.

For å oppsummere; Skal man komme noen vei som funksjonshemmet student, må man ha tykk hud, spisse albuer og ikke være redd for å bli synliggjort. Man bør helst også være over gjennomsnittet dyktig, og stille godt forberedt til hver undervisning. Å være funksjonshemmet student er slett ikke umulig, men det krever enorm innsats på veldig mange plan.